

Clypevs Theologiæ Thomisticæ

Continens Tractatus de Beatitudine, de Actibus humanis, eorumque Moralitate; de Virtutibus ac Donis, de Vitiis ac Peccatis, & de Legibus, nec-non Dissertationem Theologicam de Probabilitate

Gonet, Jean-Baptiste

Parisiis, 1669

§. II [i. e. I]. Duplici conclusione difficultas resolvitur

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77355](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77355)

mento sibi proprio, quem modum essendi non habent in homine iustificato; ad statum enim vitiorum requiritur ut permanent non retractata, sed conservantia rationem voluntarij, sicut dum fuerunt acquisita: in iustificatione autem retractantur: hæc ratio per penitentiam, quatenus retractantur: actus peccaminosi, qui voluntariè vitia genere; unde sicut tunc non manent ut homini voluntaria, ita nec cum statu sibi proprio & conaturali.

19. Ad quartam, nego etiam sequelam: licet enim habitus vitiosi non contrariantur propriè virtutibus infusis, contrariantur tamen beatitudini, quæ est status omnium bonorum aggregatione perfectus, & sic habitus vitiosi, utpote mali in genere moris; debent tolli ante adeptionem beatitudinis, sive ante, sive post penas purgatorij.

20. Potest etiam principali argumento responderi, dato Antecedenti, negando Consequentiam: non rectè enim inferitur aliqua esse directè contraria, ex eo præcisè quod se expellant aut sint impossibilia etiam in gradibus remissis; quia hæc exclusio & impossibilitas potest ex aliis oppositionibus provenire, & reduci in contradictionem, vel oppositionem privativam. Nos autem ex coexistentia seu compossibilitate virtutis infuse & vitij, rectè in secunda conclusione probavimus non competere illis directam contrarietatem, quia exclusio & impossibilitas extremorum est proprietas contrariorum secundo modo ex quatuor traditis à Porphyrio, capite de proprio; quæ scilicet convenit omnibus contrariis, sed non solis. Unde sicut ex eo quod aliquid non sit bipes, rectè inferitur non esse hominem, non verò e contra ex eo quod aliquod animal sit bipes, bene colligitur esse hominem: ita pariter ex eo quod aliqua non se mutuo excludunt, rectè probatur non esse directè contraria; non tamen valet hic discursus: Aliqua excludunt se mutuo: Ergo sunt directè contraria.

ARTICVLVS I I.

Utrum omnia vitia, tam ea que virtutibus acquisitis, quam que infusis opponuntur, sint contra naturam hominis?

S. I.

Duplici conclusione difficultas resolvitur.

21. Dico primò, vitia opposita virtutibus acquisitis esse contra naturam hominis. Ita communiter docent Theologi cum S. Thoma hinc art. 2. ubi hanc conclusionem probat in argumento *sed contra*, ex Augustino lib. 3. de libero arbitrio sic dicente: *Omne vitium eo ipso quod vitium est, contra naturam est.* In corpore verò articuli sic discurret: *Quod est contra propriam formam per quam naturaliter agit aliqua natura, contrariatur tali naturæ; sicut quod est contrariū calori, per quem ignis naturaliter agit, contrariatur eo ipso naturæ ignis: Sed omnia vitia & peccata opposita virtutibus acquisitis, contrariantur formæ per quam homo conaturaliter agit, nimirum lumini seu dictamini rationis, quæ est propria forma naturæ rationalis in ordine ad agendum: Ergo omnia vitia & peccata opposita virtutibus acquisitis, sunt contra naturam hominis, ipsumque brutis quodammodo simi-*

Tom. III.

lem reddunt. Unde Bernardus ait quod homo per vitia & peccata, *ipsis bestiis bestialior fit*, & Boëtius in libris de consolat. Hæc ex Timotheo Loero, & aliis Platonis refert: *Avaritiâ fervet alienarum opum violentus rapitor; lupò similem dixeris. Ferox atque inquietus in litigij linguam exercet; canis comparabis. Infidiator occultus subripuisse fraudibus gaudet; vulpeculis exaquetur. Ira intemperans fremit; leonis animam gestare credatur. Pavidus est, & non metuenda formidat; cervix similis habeatur. Segnis ac stupidus torpet; asinum existima. Levis & inconstans studia permutat; nil ab avibus distat. Fœdis, immundisque libidinibus mergitur; sordidâ suis voluptate detinetur.*

Aliter potest hæc ratio D. Thomæ expendi, & sub hac forma proponi. Quod contrariatur naturali inclinationi hominis, est contra illius naturam: Sed vitia opposita virtutibus acquisitis, contrariantur naturali inclinationi hominis: Ergo sunt contra illius naturam. Major patet, Minor probatur. Homo naturaliter inclinatur ad virtutes acquisitas: Ergo vitia illis opposita, contrariantur naturali inclinationi hominis. Consequentia manifesta est. Antecedens verò ostenditur primò ex D. Thoma infra qu. 4. art. 3. ubi sic ait: *Naturalis inclinatio inest cuilibet homini ad hoc quod agat secundum rationem, & hoc est agere secundum virtutem.* Secundo probatur hæc ratio quam ibidem insinuat. Unumquodque naturaliter inclinatur ad operationem convenientem sibi secundum suam formam: At operatio honesta & virtuosa est conveniens homini secundum propriam formam, cum consistat in hoc quod est vivere secundum rationem, quod est operari convenienter ad animam, ut rationalis est: Ergo homo naturaliter inclinatur ad actus honestos & virtuosos, & consequenter etiam ad virtutes quæ sunt illorum principia.

Confirmatur: Quia homo ex sua natura intellectivus est, naturaliter appetit cognitionem veri, per quam ut intellectivus perficitur: Sed homo ex natura sua, non solum est intellectivus veri, sed etiam volitivus boni honesti, quod solum est verum bonum, per cuius volitionem perficitur: Ergo homo naturaliter in volitionem boni honesti inclinatur, ac proinde in virtutes acquisitas, quæ sunt honestæ volitionis principia.

Confirmatur amplius: Inclinatio supra potentiam activam aut receptivam solum addit quod sit ad terminum perficientem & proportionatum: Unde etsi in homine detur potentia ad visionem claram Dei, & per illam maximè perficiatur, non tamen naturaliter in illam inclinatur, quia talis operatio non est viribus ejus naturalibus proportionata. Item etsi natura humana sit capax unionis hypostaticæ, & per illam perficiatur, quia tamen hæc unio non est ei proportionata, non datur in natura humana naturalis inclinatio ad illam. Non datur etiam in homine naturalis inclinatio ad formale malitiæ, quia licet non excedat proportionem potentiarum hominis, illas tamen non perficit, sed potius inficit & lædit: At homo quatenus rationalis, per virtutes acquisitas perficitur, & aliàs habet naturalem proportionem cum illis: Ergo quatenus rationalis naturaliter in virtutes illas inclinatur, subindeque vitia illis opposita, termino naturalis inclinationis contrariantur, & per consequens sunt contra ipsius naturam.

Dico secundò: Etiam vitia & peccata opposita

Z z

virtutibus infusis, sunt contra naturam hominis. Ita communiter Thomistæ, exceptis Conrado & Medina, qui docent solum vitia quæ recedunt à regula rationis naturalis, & directè adversantur virtutibus acquisitis, esse contra naturam hominis.

25. Probatur primò conclusio ex Augustino supra citato, afferente omne vitium, eo ipso quo vitium est, esse contra naturam hominis.

Probatur secundò ex D. Thoma 2. 2. qu. 10. ar. ad 1. ubi docet infidelitatem esse contra naturam hominis: infidelitas autem virtuti fidei quæ supernaturalis est, adversatur. Et hic art. 2. ad 1. conclusionem nostram clarè exprimit: cum enim argumentum intenderet, vitia contra naturam non esse, quia contrariantur virtutibus, quæ in nobis non sunt à natura, sed vel per infusionem, vel ab assuetudine: absque restrictione ad hæc vel illa vitia, respondet esse contra naturam, quia virtutes etsi nobis à natura non insunt, hoc est à natura non dimanant, inclinant tamen in id quod est secundum naturam, & quod est naturæ conforme. Ex quo hæc potest deduci ratio. Dispositio subjecti contra id quod convenit suæ naturæ, est contra naturam subjecti: Sed vitium virtuti infusæ contrarium, est dispositio hominis contra id quod convenit suæ naturæ: Ergo est contra naturam hominis. Major patet, nam eo ipso quod sit dispositio contra id quod convenit naturæ subjecti, est disconveniens & dissona naturæ subjecti: Ergo est contra ejus naturam. Minor autem probatur: Virtus infusa est dispositio hominis naturæ conveniens, cum hominem perficiat consonè & convenienter ad naturam rationalem: Ergo vitium virtuti infusæ contrarium, est dispositio hominis contra id quod convenit suæ naturæ.

26. Dices: Ut dispositio aliqua sit contra naturam subjecti, requiritur quod sit contraria dispositioni naturali, & debitæ tali naturæ: Sed virtus infusa non debetur homini: Ergo vitium illi oppositum non est contra hominis naturam.

Sed contra primò: Licet virtus infusa non sit debita naturæ hominis, est tamen, ut dicebamus, perfectio consentanea, congrua, & simpliciter conveniens naturæ rationali: Ergo vitium virtuti infusæ contrarium, esto demus quod non sit contra naturalem inclinationem naturæ rationalis, ac proinde non sit, ut ita dicamus, contranaturale, est tamen disconveniens dispositio naturæ rationalis, quod sufficit ut contra naturam rationalem esse dicatur; sicut etiam sufficit in virtute infusa, quod sit perfectio conveniens naturæ rationali, ut illi dicatur conformis.

Secundò: Quod præbet impedimentum naturæ inferiori, ne perficiatur à superiori, cui subordinatur, necessariò est illi disconveniens, ac proinde contra ejus naturam: sicut è contra quo 1 est ei ratio ut perficiatur à tali superiore, non potest non esse conveniens & consonum suæ naturæ: Sed vitia virtuti infusæ contraria, ponunt impedimentum in humana natura, ne perficiatur per gratiam & virtutes infusas à Deo auctore supernaturali cui subordinatur: Ergo hujusmodi vitia dissonant & disconveniunt tali naturæ, ac proinde sunt contra illam, quamvis virtutes infusæ homini non debeantur.

27. Id potest confirmari & illustrari ex doctrina quam tradit D. Thomas 2. 2. quæst. 2. art. 3. his verbis: *Ad perfectionem natura inferioris*

A duo concurrunt: unum quidem quod est secundum proprium motum: aliud autem quod est secundum modum superioris nature: sicut aqua secundum motum proprium movetur ad centrum, secundum autem motum Lunæ movetur circa centrum, secundum fluxum & refluxum. Similiter etiam orbis planetarum moventur propriis motibus ab Occidente in Orientem: motus autem primi orbis ab Oriente in Occidentem, &c. Sicut ergo motus conveniens aquæ ex influxu Lunæ, quamvis non sit supernaturalis absolute, est tamen supra naturam propriam ipsius aquæ, quatenus ex propria gravitate nequit sic moveri, & nihilominus talis motus & influxus valdè ei consonat, essetque contra naturam ejusdem aquæ, & aliquo modo illi violentum, quidquid talem motum & influxum impediret: Ita pariter, quamvis virtutes infusæ homini non debeantur, quia tamen rationali naturæ valdè consonæ & convenientes sunt, est contra naturam hominis, & aliquo modo illi violentum, quidquid ponit impedimentum in natura humana, ne perficiatur per gratiam & virtutes, à Deo auctore supernaturali cui subordinatur: Perfectio enim rationalis natura (addit S. Doctor loco citato) non solum consistit in eo quod ei competit secundum suam naturam, sed in eo etiam quod ei attribuitur ex quadam supernaturali perfectione divina bonitatis.

§. II.

Solvuntur objectiones.

OBIECTES primò contra primam conclusionem: Malitia in Scriptura dicitur quibusdam hominibus naturalis: Sapient. 12. *Erant enim naturalis malitia eorum*: Sed quod naturale est, non potest dici contra naturam: Ergo vitia & peccata virtutibus acquisitis contraria, non sunt contra naturam hominis.

Respondet ex D. Thoma qu. 1. de virtutibus art. 8. ad 16. quod malitia dicitur in Scriptura aliquibus hominibus naturalis, non ex eo quod sit eorum naturæ consentanea, sed quia ab illis in consuetudinem redacta est: consuetudo verò dicitur altera natura.

Objectiones secundò: Si vitia & peccata essent contra naturam hominis, essent illi violenta: Sed hoc dici nequit: Ergo nec illud. Minor patet, cum de ratione vitij & peccati sit esse voluntarium, quod cum ratione violenti subsistere nequit. Sequela verò Majoris probatur. Motus lapidis sursum ideò violentus est, quia est contra lapidis naturam, seu quia repugnat naturali ejus inclinationi quæ fertur deorsum, & appetit centrum: Ergo si vitia & peccata sint contra naturam hominis, & naturali ejus inclinationi contrariantur, sunt illi violenta.

Respondet negando sequelam Majoris, ad cujus probationem dicatur, ad violentiam non sufficere esse contra inclinationem innatam, sed requiri quod ab extrinseco sit, vel quod si sit ab intrinseco, sit contra inclinationem elicitam, quando subjectum est capax illius; unde cum peccatum contra inclinationem voluntatis elicitam non sit, & aliàs illi conveniat ab intrinseco, non potest dici homini violentum, quamvis inclinationi ejus innata adversetur: motus autem lapidis sursum projecti, omnino ab extrinseco est, & ideò violentus.